

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Algebrai kérdés:

Ha valamely szám 5-szörösét 43-ból levonom, a maradék 7-tel nagyobb lesz, mint maga a szám? Melyik ez a szám? *(Nerád Béla.)*

Földrajzi kérdés:

Hogy nevezik azt a folyót az amerikai Egyesült-Államokban, mely a Szikla-hegységben ered, átszeli Új-Mexikót, Texast és az Indian-Territoriumban az Arkansasha szakad? *(Csiszár József.)*

Koczká-rejtvény.

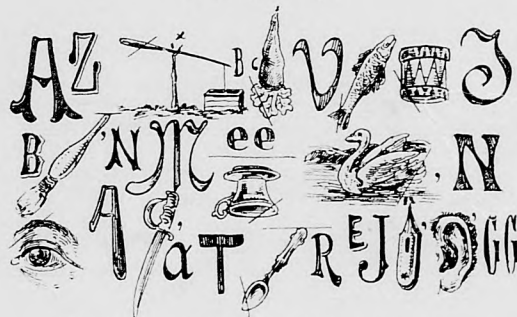
A következő betűkből oly szavak alakítandók, melyek felülről lefele és balról jobbra ugyanazt a szót adják:

a	a	e	e	é
é	g	i	i	
l	m	ny		
ny	m			
k				

1. Tudomány.
2. Fontos elem.
3. Kötőszó.
4. A száj egy része.
5. Egy betű.

(Malártsik Lajos.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1902 augusztus 3.

15. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Vegyteni kérdés: Mészkö. **Számtani kérdés:** Az egyiknek 12.000, a másiknak 6000 koronája van. **Történelmi kérdés:** Póitiérs. **Képrejtvény:** A visszaemlékezés az egyedüli paradicsom, melyből ki nem hajthat bennünket semmi.

Helyesen fejtették meg: Hoszpotzky Ernő, Vörnle János, Glazsevszky Ádám, Janik László, Popper József, Schleicher Ferencz, Brünauer Endre, Mattyasovszky Lajos, Fehér Izidor, Grünfeld Ferencz, Szedlacsék Károly, Szabó Lajos, Braun Géza, Majtinszky Miksa, Török Sándor, Tóth Kálmán, Veumann Antal Mór, Májay Ervin, Wettin Jenő, Imreh Béla, Lőrincz Ferencz és Dezső, Szepessy Géza Jenő, Ligeti Károly, Fejes Gábor, Köves János, Holländer Sándor, Fiedler Kálmán, Tolnai

Ernő, Prágyik Flóris, Karczag Jenő, ifj. Barthonek Károly, Taubinger Zoltán, ifj. Mohai Lajos, György Lajos, Barts Jenő, Somogyi Zsigmond, Dobránszky Ede, Diemár Kálmán, Krepelka Ferencz, farkasfalvi Mauchs Jenő, Hoensch Gusztáv, Székely Arthur, Breuer E., Kuzma Albert, Balogh István, Spitz Emil, Báthy Gyula. A kitűzött könyvjutalmat (Nala és Damajánti, díszkötésben) *Fejes Gábor* főgimn. VII. o. t., jász-kiséri előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

W. I. (Budapest). Küldje be; ha a játékban érdekes mozzanatok találunk, úgy közöljük. — **G. I.** (Tömörkény). Rejtvényei igen könnyűk. Levelére legközelebb válaszolunk. — **B. G.** A nagy mennyiségnek a minőség legkevésbé sem felel meg; alig akad egy-két közölhető a 20 kérdés között. — **M. M.** Ügyes; legközelebb közöljük. — **Turcsányi Elek** (Budapest, Koszorú-utca 22., II., 33.) több napra terjedő kirándulást tervez gyalogszerrel. A ki részt akar venni, írjon címére. — **Gy. L.** (Csík-Szt.-Márton). 1. Rejtvényei nem közölhetők. 2. A sakkrejtvényt átadtuk a rovatvezetőnek. — **Julius.** 1. A «Természet» című lap főszerkesztője Lendl Adolf dr. Előfizetési ára egy évre 6 korona, mely összeg Donáti-utca 7. sz. alá küldendő be. 2. A Középiskolai Matematikai Lapok előfizetési ára 4 kor. 80 fillér. 3. Tartalomjegyzék a második félévhez is lesz. 4. Kaphat. 5. Ha jó, küldje be. — **Sz. M.** (Nagy-Nyulas). 1. Talán egy hónappal ezelőtt írtunk Jászai Rezső kis tanulmányáról. Igen érdekes könyv s ezélnak meg is felelne. 2. A másik munkát Vörösmarty összes művei között megtalálja. — **M. K.** (Abony). Tehet pótvizsgálatot. — **F. Ó.** (Arad). Levelét nem kaptuk meg; szíveskedjék kérdéseit megismételni. — **Túrista.** A pályázat szeptember végén jár le. Három díj kerül kiosztásra. — **M. V.** A kért m. első füzet az ősszel jelenik meg. Szerkesztője Heinrich Gusztáv, egyetemi tanár.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellékek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellékek ez ideig jórészt **Bécsből** szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikket **előnyös, olcsó és gyors** beszerzését, mely eddig csak **külföldről** jóval nehezebben és **nagyobb költséggel** történhetett. Tisztelettel. 9076
Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Arjegyzék kiadásra bérmentve.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KOMÉDIÁS PALKÓ

VASÁRNAPI EMLÉKEK.

Két elbeszélés serdülők számára.

Közli

GAAL MÓZES

Neogrády Antal és Goró Lajos képeivel.

Ára füzve 2 K., vászonkötésben 3 K 40 f.

FRANKLIN-TÁRSULATI NYOMDAJA

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES. Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		

VADNAY KÁROLY.

(1832—1902.)

A magyar írói gárdának egyik legnemesebb ízlésű és legbuzgóbb tagja halt meg. Vadnay Károly, a régi «Fővárosi Lapok»-nak három évtizeden át volt szerkesztője, egész sereg író-t nevelt a magyar irodalomnak; hirdette az igazságot és tisztességet; apostola volt a fajszeretetnek s alig ismerünk író-t, a kinek a működése oly nagy hatással lett volna főleg a női olvasóközönségre, mint a Vadnay Károlyé.

Műveiből egy végtelenül finom, érzékeny és művelt léleknek a képe sugárzik ki. Élete első felének mozgalmassága, szenvedései, küzdelme még kedvesebbé teszik őt előttünk.

Vadnay Károly 1832 ápril. 28-án született Miskolczon. Irodalomkedvelő apjának hajlamait örökölte. Középiskolai tanulmányait be sem

fejezte, midőn a 16 éves ifjú önként beállott honvéddnek s végig küzdötte a szabadságharcot. Mint főhadnagy szerepelt az utolsó csatákban s a világosi fegyverletétel után egy ideig bűjdösött. Kézre került s besorozták a császári hadseregbe közlegény gyanánt. Jajkeserves dolga volt az ilyen besorozott magyar ifjaknak, de Vadnay Károly türelme nem fogyott el s a szenvedések még jobban megedzették, még mélyebbé tették szívében a faj és haza iránt való szeretetet. Midőn a katona-

ságtól megszabadult, visszatért Pestre s tollat vett a kezébe. Először álnev alatt verseket írt, majd novella-írásra tért át s rövid idő alatt egyik legszivesebben olvasott írója lett a közönségnek, főleg pedig a nő-közönségnek. Elbeszélései kötetben is megjelentek; regényei találoan festették a középosztály társadalmát. Gyöngéd lelke, finom

ízlése, a nagy gond, melylyel írt, jótékony hatással voltak az ifjú lelkekre. Midőn a Tóth Kálmánnal együtt megalapított «Fővárosi Lapok»-nak, ez egyetlen szépirodalmi lapnak a szerkesztését átvette 1864-ben, már általánosan kedvelt író volt, részese minden irodalmi és művészeti mozgalomnak. Csaknem 30 évig szerkesztette ezt a lapot s mihelyt kezét levette róla, a lap is rövid idő múlva meghalt.

Irodalmunk történetében nagyon fontos időszak volt ez a 30 év. Vadnay kertészkedett; gyöngé palántákat erősített, vadvirágokat oltott

be, nemes jóakarattal bátorította az igazi tehetségeket, irodalmi-faiskolájából izmos, erőteljes fák kerültek ki. Ő volt talán az utolsó azok közül az írók közül, a kik nem zárkoztak el a kezdő írók elől, hanem atyai jóakarattal támogatták őket.

E sorok írója hálás szeretettel gondol vissza reá s nagyon sokan vannak még, a kiket Vadnay Károly halálának híre hallatára hasonló érzés száll meg. Ez pedig minden magasztalásnál többet ér.

VADNAY KÁROLY.

Vadnay 1893-ban átvette a «Budapesti Köz-löny» szerkesztését s azóta ritkábban irogatott. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának, a Kisfaludy-Társaságnak; a Nemzeti Színház drámaíró-bizottságának évek hosszú során át legtevékenyebb munkása.

Most pedig hosszú, kínos szenvedés után örök álmra hűnyta le szemét a 70 éves aggastyán. Legyen áldott és tisztelt az ő emlékezete.

A CLAUDIUSOK. 18

Eckstein Ernő regénye. Átdolgozta Gaal Mózes.

Stephanus éjfél tájban ment haza. Nem tudott magának számot adni arról, hogy miként veszt-hette el egyszerre a fejét. Hát eddig nem tudott számtalan vészes szírtet kikerülni? Nem jutott mindig révére a viharos tengeren? Csakhogy az a vihar, mely most fenyegeti, valóságos orkán... Ámde Clodianus nem hagyja el őt... s a félelmes esászár is csak — ember. Eh, balgatagság a jövő miatt kétségbeesni. A ma a miénk, azt élvezzük.

Hálószobájában várt reá Antinous. A rabszolga villogó szemekkel sietett eléje. Mikor a többi rabszolgák mind eltávoztak a szobából, Stephanus izgatottan kérde:

— Nos?

— Megnyertük a játékot — suttogá Antinous. — Igaz, hogy nagy fáradságba került...

— Hogyan? Ne áruld el a medve bőrét előre! Előbb a medvét öld meg!

— Minden rendben van. Nem kerülheti ki a halált.

— Légy óvatos! A Claudiusok nagyon hatalmasok. Iszonyú csapás kell oda, hogy egyet közülök leterithessen.

— Nos hát tudd meg: Quintus Claudius — keresztény.

— Lehetetlen! A milliók ura a koldusok társa? Hazudsz, ficzkó!

Antinous mosolygott.

— Nem lehet? Ez mesebeszéd? Pedig én igazat mondtam. A fejem teszem rá, hogy mielőtt e tél eltelnék — Quintus Claudius fogságba kerül.

— Fiú, ha ez igaz — kiáltott fel izgatottságtól remegő hangon, — ha ez igaz, én téged aranyba foglaltatlak.

— Nos hát, holnap reggel —

— Ne tovább — vágott közbe Stephanus. — Teljes hatalmat adok neked, tégy meg mindent, a mit szükségesnek vélsz. Oh, minő diadal! Soha ilyen!... Fiú, jer ide, hadd csókoljalak meg!

Mint egy eszeveszett ölelte és csókolta a rabszolgát.

— Most pedig el, el innét! Pihennem kell!

— Pihenj édesen — susogta Antinous, — babérokon pihensz.

A rabszolga eltávozott.

Stephanus beletemette fejét vánkosába. Sovány, vézna testét édes borzongás rázta meg. Öklét összeszorította s így aludt el.

XIX.

A császár nevében.

Másnap ebéd tájban Cornelius Cinna Charikles-szel és egy fiatalabb rabszolgával lóra ült és elindult hazulról.

— Este felé haza jövök — mondá Corneliának. — Üzleti dolgom van Ariciában. Ha valaki keres, ezt mond nekik.

Már alkonyodott, mikor látogatába jött Quintus. Sajátságos lelkiállapotban volt az ifjú. Kereste a magányosságot s mégis találkozni akart Corneliával. Érezte, hogy őt Rómától, régi cimboráitól, jegyesétől, mindenkitől át nem hidalható úr választja el. A világváros, melynek izgalmas lármája eddig életének egyik eleme volt, most csaknem ellenségeül tűnt fel. Minden koczka-kő, minden oszlop mintha ezt kiáltotta volna a fülébe: «Quintus, vigyázz!» Minden embernek az arczáról gyanakvást, árulást olvasott le. Igen... igen, vigyázz Quintus, rejtse el a te titkot, mint a gyilkos a maga gaztettét.

Quintus őrizte is titkát mindenki előtt, ámde nem tudta és nem akarta titkolni Cornelia előtt. Quintus elhatározta, hogy Corneliát lassankint beleavatja s őt is még fogja téríteni. Hadd legyen az első lépés az, hogy kikémlelje: vajjon Cornelia kedélye fogékony-e az Üdvözítő szelid tanainak befogadására?

Alig hogy beszélgetni kezdettek, félbeszakította őket Parmenio, a rabszolga. Jelentette, hogy Caius Aurelius jött látogatába.

— Hogyan, most? — kérde Cornelia csodálkozva.

— Sürgős dologban akar urunkkal beszélni, még pedig okvetetlenül, még akkor is, ha már lefeküdt volna. Azt mondtam, hogy Cinna elment Ariciába. Ebben eleinte megnyugodott, majd aggodalom szállotta meg. Beszélni óhajd veled.

— Különös. Ereszd be!

Aurelius megzavarodva és izgatottan lépett be. Kösönt és kérdezte, hogy Cinnát estére haza várja-e? Cornelia felelete nem nyugtatta meg.

Midőn megtudta, hogy Cinna, a rendkívül pontos Cinna két órával előbb ígérte megérkezését: Aureliusnak az arca felragyogott megfoghatatlan örömtől.

— Meglehet, hogy néhány napig távol kell hazulról maradnia — mondá nyomatékosan. — Ám legyen bármiként, engedd meg, hogy egy-két sort írhassek neki. Ha megtalálna érkezni, add át neki azonnal. Sok minden függ attól, hogy kezébe jussanak soraim.

— Megijesztesz — mondá Cornelia. — Mi történt?

— Bocsáss meg, de hallgatnom kell, egyelőre...

Aurelius az asztalhoz ment s néhány sort vetett hevenyében egy lapra.

«A bataviai üdvözli nemes Corneliusát. Baj van. Gondolj Rodumnára.»

Összehajtogatta a papírlapot.

— Mihelyt megérkezik, — mielőtt a köpenyegét levetné, add át neki!... Értetted, úrnő? Ha pedig nem tér ma vissza, tépd el e papírlapot s dobd a tűzbe!

— Ha nem tér vissza? Mi oka volna arra, hogy ne jöjjön haza?

— Úgy értem, ha esetleg mégsem térne haza.

Quintus karon fogta barátját s halkán kérdezte tőle:

— Mi történt?

— Nagy baj van, Quintus! Cornelius ellen kiadták az elfogatási parancsot. Üldözik. Majd később mindent megtudsz! Sietnem kell, mint a gyorslábú szarvasnak, a kit üldöznek. Él boldogul!... Ki tudja!... Az istenekre mondom, zúg a fejem.

— El akarsz menni? — kérdezte Cornelia.

— Mennem kell! Ég veled! Az istenek óvjának meg mindkettőtöket!

Elrohant. A sötét atriumban várt reá Herodianus és Magus.

— Előre! A főpap házába kell jutnunk — mondá fojtott hangon. — Claudia vár reám. Ha sejtené, hogy búcsúvevő szóra megyek...

A főpap házában már mindenki aludt, midőn Lucilia az ajtó reteszét félretolta. Claudia ott állott dobogó szívvel az oszlopsoros teremben. A bataviai nesztelen lépésekkel közeledett hozzá.

— Bocsáss meg, hogy ily késő éjjeli órában zavartalak meg nyugalmadban. Claudia, érezed-e szivedben az erőt ahhoz, hogy az életnek minden viszontagságában hű maradj hozzám?

— Minő beszéd ez, Cajus? Ma olyan boldog,

olyan vidám voltam. A jövőt rózsás színben láttam Édes Cajusom, mi történt? A kezed reszket... Mit kell majd hallanom?

— El kell Rómából távozzom, drága Claudiam, még ma.

— Az nem lehet. Mondd, hogy tréfálsz, Cajus.

— Tudj meg mindent. Csak most, midőn egy-két perczem van, nem lehet. Nemsokára tudatni foglak. Hogy látsz-e még, azt csak a halhatatlannak tudják. Claudia, ha adott szavadat megbán-tad, ha az öröm nélkül való rideg idegen föld el-ijeszt téged, ... gondold meg ... szavad ne köszön. Ha egész lelkedből szeretsz, akkor a végzet nem választhat el minket. Reá fogsz találni arra, arra az ösvényre, a mely hozzám vezet téged.

— Cajus, szavad a szívemet összetépi. Nem értelek téged — de te nem akarsz, hogy kérdezzek. Jól van. Bele nyugszom. Történjék bármi, én a tied leszek, Cajus. Egy szavad hall-jam s követni foglak. Oh istenek, milyen szomorú végzet! Az imént még verőfényes nap... Nem, nem viselhetem el...

— Bocsáss, oh bocsáss meg nekem! — esde-kelt az ifjú, könyeivel küzdve. — Nagy bünt kö-vetek el, hogy békességedet így feldúlom, de nem tehettem másként. Él boldogul, Claudia. Ma-radj hű hozzám és bizzál szerencsénk csilla-gában!

— Él boldogul! — zokogta a leány. — És aztán úgy-e, Cajus, mindent, mindent el fogsz nekem mondani?

— Mindent, a mit meg szabad mondanom — viszonzá Aurelius. — És meglehet, hogy itt... itt Rómában mondhatom meg neked — a szüleid házában. Ha pedig nem sikerül a tervünk, ... akkor, nos hát akkor is, tudom, megmarad nekem az, a mi a legdrágább, legédesebb — meg-maradsz te nekem, édes Claudiam!

Szivére szoritotta a drága lényt s elsietett. Az ajtónál fülébe suttogá Luciliának:

— Köszönöm jószágodat, drága lélek!

Mikor házához érkezett, csaknem éjféltre járt az idő. A kapus elszenderedett. Többször kellett az ajtón kopogtatni, a míg fölébredt.

— Menj csak, Antisthenes — mondá Herodianus, — én majd bezárom. Ma éjjel fölmentelek a szolgálatról.

A kapus behúzódott kamarájába. Herodianus nemcsak a reteszt tőltte előre, hanem a keresztvasat is föltette. Minekutána az ajtót jól elzárta, ura után bement az egyik szobába, hol Aurelius a pénzt és értékes holmijait tartotta a kemény-

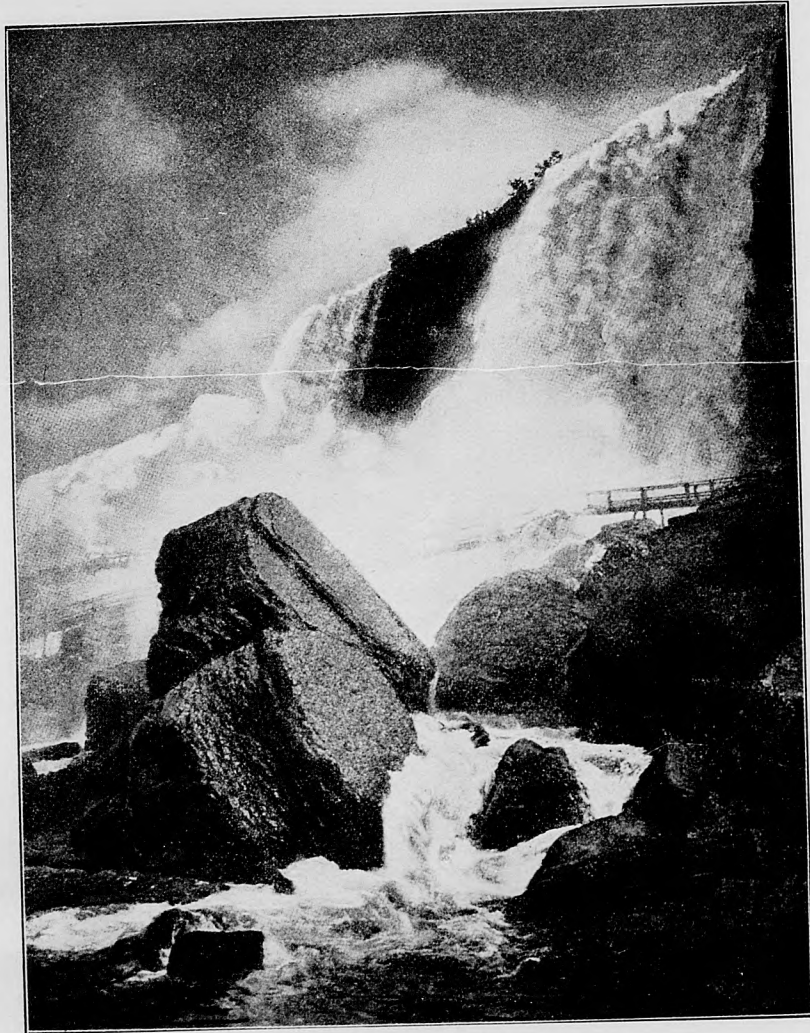
zárú szekrényekben. Aurelius és Herodianus összepakolták az értékes tárgyakat, ezalatt Magus három lovat nyergelt a kert lábában. Éppen a második ló felnyergelésével készült el, mikor a kaput háromszor megkopogtatták.

— Micsoda? Már itt vannak? — dörmögé a gót meghökkenve.

Herodianus nem válaszolt, hanem visszarahant urához a szobába.

— Készen vagy, uram? — kérde Aureliustól, a ki éppen a kardot kötötte oldalára. — Itt vannak már a pribékek!

— Akkor segítsenek meg minket az istenek! Azt hittem, Cinnától jött hrvivő.

AZ IDŐK SZIKLÁJA.

Nagyhamarosan a harmadik lovat is fölnyergelte. Azután lélegzetét visszafojtva hallgatózott.

Ezalatt Herodianus a kapuhoz rohant.

— Ki az? — kérdezte haragosan.

— Nyisd ki! — felelte valaki nyers hangon.

— Plutóra, az én gazdám csak nappal szokott vendégeket fogadni!

— Nyisd ki, ha mondom, — a császár nevében!

— Hallod, hogy döngetik a kaput?!

— Majd megtanítom őket! — mondá Aurelius. — Addig fegyverkezzél fel s legyen gondod reá, hogy a hátsó kapu előtt nyitva legyen az út. Ha minden rendben van, adjatok jelt!

Aurelius oda ment a kapuhoz.

— Megálljatok! — kiáltá harsány hangon. — Ki merészel erőszakhoz nyúlni? Szabad római polgár vagyok s meg fogom torolni a rablótámadást!

— Nyisd ki, vagy betörjük a kaput! — hangzék kívülről.

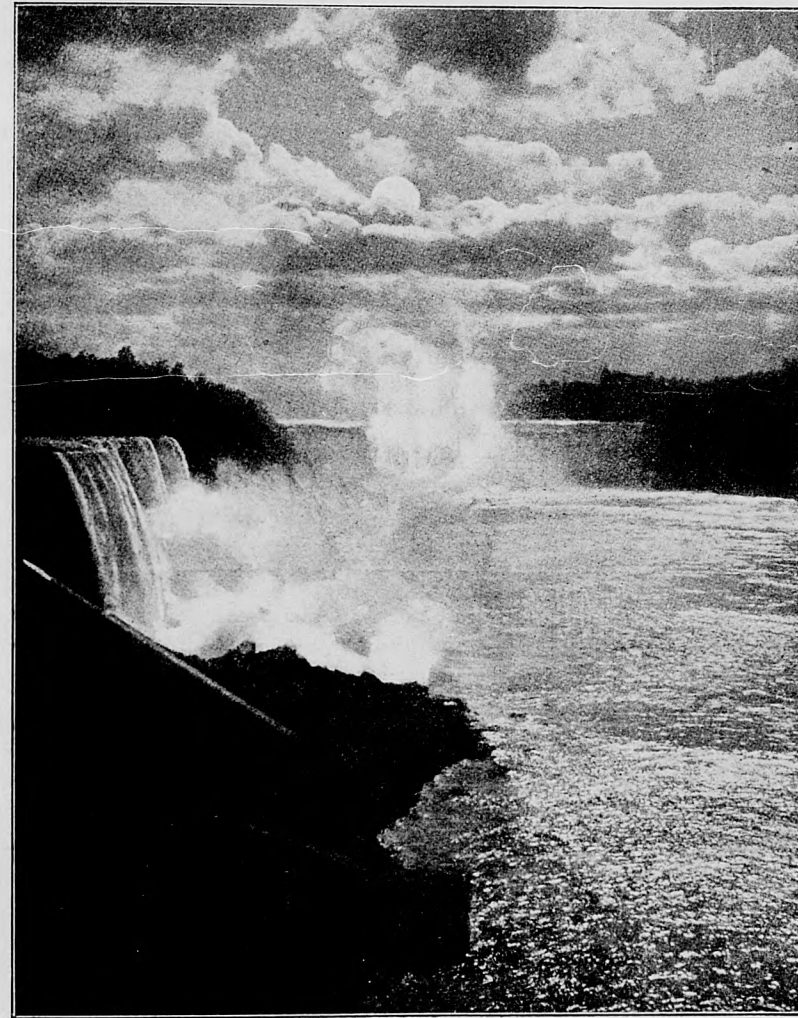
— Nem ajánlanám! Ki az, a ki rabló módon tör házamba?

— Ne szaporítsd a szót! A városi hatóság parancsára jöttünk.

— Mit akartok tőlem?

A kertbe sietett. Felugrott a lovára. A hátsó ajtó nyitva volt s két emberével: Magus-szal és Herodianus-szal elvágtatott.

Mint a viharos szél, úgy száguldottak. A Caelus hegy tájékán alig járt ember s azok is, a kikkel találkoztak, nagyjából szegény kézművesek voltak. Csodálkozva néztek a lovasok után. Né-

PROSPECT POINT.

— Majd megtudod. Nyisd ki, mert Jupiterre...
— Jól van, kinyitom.

Közelebb ment a kapuhoz. A fülét odaszorította s hallotta, hogy a kapu előtt állók közül egyik-másik lóháton van. Ez a felfedezés csaknem megfagyasztotta ereiben a vért. E pillanatban éles, átható fütty hallatszott a kert felől.

— Rögtön — mondá a kívül türelmetlenül dörmögőknek. — A keresztvasat nem tudom kivenni. Felköltöm a rabszolgát.

hány perez múlva hátuk mögött hagyták a várost.

Az égboltozat tele volt hintve csillagokkal. Az út egyik kanyarulatánál visszanezett Magus s mintegy háromszáz lépésre mögöttük egy csapat száguldó lovas pillantott meg.

— Átkozott! Félek, hogy rossz irányba tévesztettünk — jegyzé meg Aurelius.

Magus vizsgálódva nézett körül. Súlyomszeme az éjjeli homályban egy ösvényt pillantott meg,

mely az appiai úton keresztül a mezőnek vezetett. Megmondta a gazdájának.

— Jól van, előre hát!

Neki vágta a meredek útnak s árkon-bokron keresztül vágattak. A lovak aczél-patáinak a dobogása messze elhangzott az éjszakában.

Magus ismét hátranézett.

— Úgy repülnek, mint a walkürök — mondá a gót.

És folyt tovább a hajsza, az ember-vadászat. Elmaradtak mögöttük a bokrok, nyaralók, magas fák — miglen az Almo patakának fahídjához érkeztek el.

A Via-Appiára jutottak, innen már csak néhány száz lépésre volt a Via-Ardeatina.

A menekülők és üldözők között a távolság körülbelül egyenlő maradt. Csak egy lovas vált ki a csapatból s mind közelebb-közelebb érkezett. Éppen keresztül metszették a Via-Appiát, midőn ez a lovas dárdát hajított utánuk, — a dárdá repült, de czélját eltévesztette. A menekülők pedig rogtak tovább . . . tovább.

Megint elmúlt öt-hat percz.

Az üldözők közül a dárdahajító kétségbeesett erőlködéssel igyekezett nyomába jutni a menekülőknek. Herodianus szorongó szívvel érezte, hogy a távolság közte és üldözője között fogytonfogy. Egyszer csak utóléri, kardját kirántja s olyant sújt a Herodianus lovára, hogy a nemes paripa leroskad, Herodianus pedig a ló fején keresztül bukik egy földhányásra. Ez volt a szerencséje. Az üldöző nem tudta oly hirtelen megfékezni a lovát s tovább repült. Ezalatt Herodianus feltápáskodott s kardját kihúzva várta az üldözőt.

— Add meg magad! — riadt rá az ellenfél.

— Nem addig van az, ezimbora — felelt Herodianus, — ez a domb az én váram, foglalj el, ha tudod!

— Tökfilkó! — ordított a katona. — Dobj el a kardodat, különben keresztülrontok a lelked.

És már neki ugratott, hogy Herodianust lekasabolja, midőn Aurelius odaugratott s egy hatalmas vágással megsebezte a katona karját. Aztán biztatta Herodianust, hogy üljön fel a lovára.

— Az ám, ha volna. A fickó leszúrta.

Ezalatt Magus rövidesen végzett a katonával, a lovát pedig átadta Herodianusnak s a három menekülő tovább folytatta útját.

Ideje volt. Hallották, hogy az üldözők megölt társuk holttesténél megállottak és rettenetesen káromkodtak. És folyt tovább a hajsza, de embe-

reink egy órai megerőltető rohanás után Antiumba érkeztek. Egy lélekkel sem találkoztak a kis városka néma utcáin. A kikötőben várt az Aurelius háromevezőse. A csolnak ki volt kötve. Úgy látszik, hogy nem ők az elsők, kiket a csolnak a fedélzetre szállított.

— Hé, Chrysostomus — kérde Aurelius, — nos, mi az ujság?

— Minden rendben van, uram. Alkonyat óta várunk. Minden barátod a fedélzeten van. Ezelőtt egy félórával érkezett meg a hófehér hajú agg Coccejus. Ő volt az utolsó.

A csolnakot eloldották — s a menekülők néhány percz múlva a fedélzeten voltak.

XX.

Újabb izgalmas események.

Másnap, mint a futó tűz terjedt el a rémhir, hogy az éjjel igen előkelő polgárokat fogtak el és börtönbe vetették; Coccejus Nerva és Cornelius Cinna elmenekült.

Hogy Cinna ellen kiadták az elfogatási parancsot, azon a senatusi gyűlés után nem nagyon esodálkozhatott senki. Nerva is megérett már az akkori felfogás szerint a halálra, de hogy egy csomó békés polgárt, sőt többek között Furiust is elfogták: ez minden tisztességes római polgárra nyomasztóan és kinosan hatott. Mindenki kezdett félni. Még a Saburában is meglepte a lakókat az aggodalom. A ló-futó elárúsítók nem töltötték be az utcákat kiáltozásaikkal. A csapszékben és borbély-termekben nem folyt a szokott élénkséggel a társalgás, elfojtott hangon, titkolózva beszélgettek, gyanakodva néztek egymásra.

A polgárokat az ejtette leginkább gondolkodóba, hogy a császár legszámottevőbb ellenségeinek sikerült megmenekülniök. Ebből arra következettek, hogy a császár ellen való szövetkezésnek igen jó a szervezése; minthogy Nerva és Cornelius Cinna állanak az élén, akár egy rendszeres hadjáratral ér föl.

Előre látható volt, hogy Nerva és Cinna nem fognak tétlenül vesztegelni a száműzetésben, hanem mindent elkövetnek, hogy diadalmasan térjenek vissza. Mesélték, hogy Galliában mindent megmozgattak, a katonák között nagy a tekintélyük s mert Domitianus zsarnoksága ellen amúgy is nagy az elkeseredés, alighanem megrázó eseményeknek hosszú sora fog következni. Ha csak két-három legió pártol hozzájuk: a császár uralmának vége. Eszükbe jutott Nero kora, midőn a

császár-buktató forradalom lángja oly hirtelen csapott fel; összegyűlt a gyűlékony anyag, csak a gyújtó szikra hiányzott. A praetorianusok támogatása nagyon megbízhatatlan volt, tisztán pénzkérdés az egész. A míg busás zsold járja ki, addig a császárt szolgálják. Az ilyen hűség egy rövid éjszaka hűtlenséggé változhatik.

A kormány intézkedései titokban és bizonyos nyugalommal történtek, ebből arra lehetett következtetni, hogy a császár hatalma még szilárdan áll. A császári palotában még mindig egy cohors teljesítette a palota-szolgálatot, mintha minden a legjobb rendben folya.

A reggeli kihallgatásra nagyon sokan jelentek meg. A senatus is a szokott időben tartotta ülését. A császárt az ülésre csak egynéhány testőr kísérte. Másnapra a circusban verseny-játék volt hirdetve. Az «Acta Diurna», a kormány hivatalos lapja arról tudatta a polgárokat, hogy a császár a százados ünnepeket szokatlanul nagy fényvel kívánja megünnepeletetni, melynek párját Róma már régen nem látta.

Minden arra mutatott, hogy a Palatiumban nem félnek a dolgok semminemű változásától. Az általános izgatottság mérséklésére ennek a nyugalomnak mindenestre jótékony hatása volt. Sőt hire kerekedett annak is, hogy Nervát, Cinnát és Trajanust maga Domitianus figyelmeztette arra, hogy mi vár rájuk és így elmenekülésükben a császár nagylelkűségét kellett a polgároknak látniok s nem tulajdoníthatták azt a kormány vigyázatlanságának vagy ügytelenségének.

Ez ugyan nem volt igaz, de a népnek így kellett azt tudnia.

Clodianus esküvel fogadta a császárnak, hogy a titokban lappangó összeesküvést vérebe fogja fojtani. A tettesnek a császár közvetlen közelében kell tartózkodnia. Vajjon nem került e a halálra ítélték névjegyzéke az összeesküvők kezébe?

Clodianusnak e buzgólkodása jól esett a császárnak s előbbi gyanakodását nagyon megcsapantotta, sőt már arra is gondolt, hogy legokosabb volna Clodianus nevét a tábláról letörlni.

Clodianus éles szeme észrevette a császár viselkedésén ezt a hangulat-változást s jól esett neki, mintegy malmára hajtotta ez a vizet annak a másik tervnek, mely agyában megfogamzott, de a melynek részleteivel egyáltalában nem volt tisztában. Fölkereste Stephanust s igyekezett vele a legközelebbi tennivalókat megbeszélni.

Délután arról beszéltek, hogy Cajus Aurelius

is elmenekült Cinnáékkel. Baucis hozta ezt a hírt a Mars-mezőről.

Ezelőtt néhány perczel kapott Claudia Aureliustól levelet. A levelet Aurelius elmenekülése előtt írta volt. Az volt a levélben, hogy a bataviai odacsatlakozott a haza szabadságát megoltalmazni akarókhöz. A titkos szándéknak árulója támadt. Neki most, mint valami gonosztevőnek, menekülnie kell, de reméli, hogy nemsokára diadalmasan tér vissza a szabad és boldog Rómába.

Claudia szobájába vonult ezzel a levéllel. Olvasta, addig olvasta, míg szemeit elborították a könyek. Nagyon jól tudta, hogy ez a hír mit jelent. Mintegy hallani vélte apjának a szigorú, elítélő szavát. Apja hű és tántoríthatlan embere volt a császárnak.

A család együtt volt a legnagyobb teremben. Ott volt Quintus is, Cornelia is. Csaknem éjfélig vártak Cinna visszatérésére s minthogy nem jött haza, mindketten már kora reggel a főpap házába siettek, mert valami veszedelemtől féltek. Tudni akarták, hogy mi történt. A főpapot Parthenus, a császár főkamaraosa még hajnalban értesítette a történetekről.

Titus Claudius szigorú areczzal, de bizonyos részvevő érzéssel fogadta Corneliát:

— Nem tudom az okát annak, hogy a császár miért nyúlt ezekhez a szigorú rendszabályokhoz — mondá sötét areczzal, — de azt érzem, hogy a helyzet kényszerűsége, az állam jóléte parancsolta, hogy így cselekedjék. Mint leendő apósod és jóakaró barátod csak azt tanácsolhatom neked, hogy a szökevénynyel szakíts meg minden összeköttetést. Megkísérlem, hogy a császárt reábeszéljem a további megtorló lépések megszüntetésére. Tekintse ezt a száműzetést elegendő büntetésnek.

Midőn Claudia érzelmeit nagy nehezen leküzdve belépett a szobába, elég volt egy futó pillantás, melyet atyjának szigorúan komoly arezára vetett, hogy meggyőzze őt arról, hogy ezt az embert Aurelius iránt elnézővé nem fogja tenni. Titus Claudius szemei reá szegeződtek leánya arezára s a hosszú, meleg, fájdalmas tekintetből ezt olvasta ki Claudia:

— Feledd el, hogy élt valaha egy Aurelius nevű ember! Azt, hogy dicső őseimről irántad való tekintetből megfeledekzem, — el tudtam határozni, de polgári becsületemet feláldozni nem tudom; büszkeségemet legyőzhettem, de kötelességemet nem.

(Folyt. köv.)

MAROS PARTJÁN.

Meredek partodon merengve megállok,
Úgy gyönyörködtetnek a ringó hullámok . . .
Álmodozva hallom csergését habodnak,
Erdő zizegését, szellő susogását;
Itt érzem magamat boldognak, szabadnak.

Rohanó vagy Maros, mint féktelen lelkem!
Te se' maradsz nyugton, korlátokba verden;
Te vagy lelkem képe, lelkemnek hű mása,
Mindig gyönyörködtem csobogó vizedben,
Mely úgy zuhog, úgy fut, szakadékot ásva.

Már kicsiny koromban kijártam partodra:
Úgy hitt, csalogatott habod fehér fodra . . .
Csillogó homokon végig heveredtem,
Bámultam tükrödben rezgő alakomat
S a tündöklő napot, mely sütött felettem.

De múltak az évek: válnom kellett tőled,
Nem láthattam rétet, hol virágok nőnek;
Mint kintzó börtönben, éltem nagy városban;
Boldog kiskoromból nem maradt meg semmi,
Csak vágyam utánad növekedett jobban.

Mint tudatlan gyermek pagonyban, bozótban
Tövisekre lépve, föl-fölsikoltottam —
Mennyi szúrást, marást kellett elviselnem!
Az embert igazán csak az ember bántja:
Mint az erdő vadja, tör a másik ellen.

De partodon mégis elfelejtem e kint,
Mint gyermekkoromban, boldog vagyok megint;
Úgy elringat minden édes ábrándokba,
Minttha tavasz volna, mintha kikeletnek
Langyos levegője legyezne, csókolna . . .

Meredek partodon merengve megállok,
Úgy gyönyörködtetnek a ringó hullámok:
Álmodozva hallom csergését habodnak,
Erdő zizegését, szellő susogását;
Itt érzem magamat boldognak, szabadnak.

Bacsó Gyula.

Virágos kert a költő szíve,
De másnak termi a virágokat;
Míg ezeket szétszotogatja,
Önnön magának csak tövis marad.

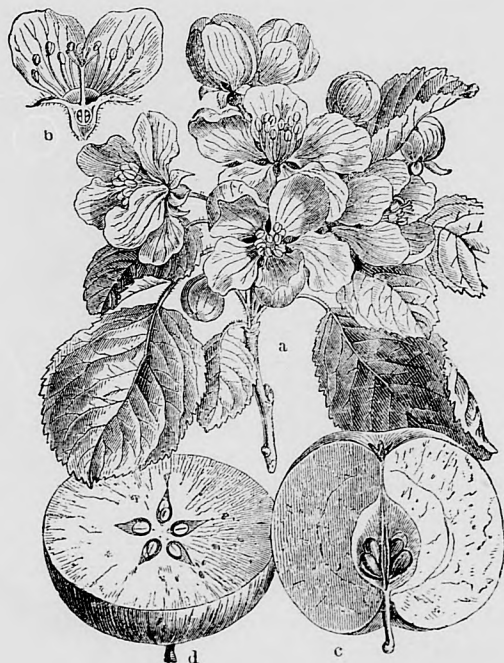
Petőfi.

A poezis kikap a népből, s a durva valóból,
És kiesebb tájra s lelki valóba vezérl.

Kazinczy.

GYÜMÖLCS.

Alig ébred fel álmából a természet, alig enged ki a fagyos föld, már kizöldel az erdei szamóca, siet, hogy virágja a kikelet első bokrétájába kerüljön. Zamatos gyümölcse az év első adománya; de azért az erdők hűvös völgyében a nyár végéig is kitart, hogy a fürdővendégek kedvencz esemegeje lehessen. A legszegényebb nép gyermeke egész napon át böngészi a sűrűt, hogy kis kosárkája megteljen. Az erdő izletes adományából a szorgalmas kertész ápoló keze egy jobbat, kívá-

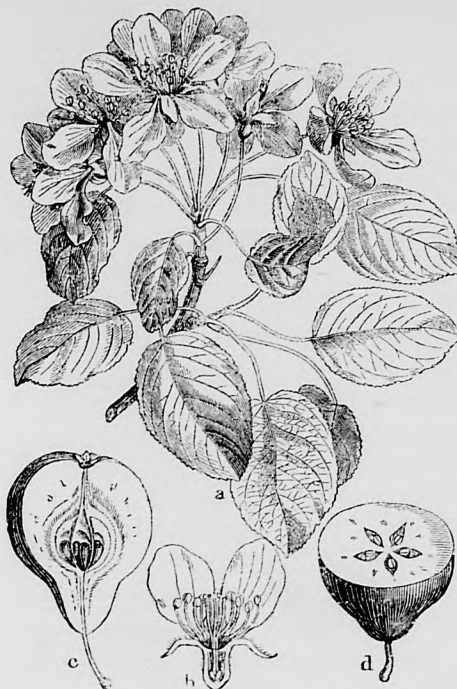

AZ ALMA.

natosabbat alkotott: az erdők piros bóbítás leánykájából nagyvilági hölgyet nevelt. De azért sok ingyencz még ma is többre becsüli az erdei szamóca zamatját, mint az ananász-eper ízét, épp úgy, a mint hogy sokan többre becsüljük a népdalt, mint a dalmüvet.

Az év második nevezetes ajándéka a cseresznye; ennek a nemesítése körül már több elismeréssel találkozunk kertészeink, mert a míg az eredeti fajtát: a madár-cseresznyét még legkedvesebb emberünk társaságában is nehezünkre esik derült arczezal megenni, addig a nemesített fogyasztása közben legfeljebb csak azért nem mosolygunk, mivel fogaink színváltozását eltitkolni szeretnénk.

Mikor a szőlőhegyeken a cseresznye és a meggy

A KÖRTE.

megérett, akkor már a ribiszke- és a piszke-bokrok, valamint a málna is nagyon kínálják gyümölcseiket és ugyancsak meglepnek bennünket semmitmondó virágzásuk után! — Nevezetes gyümölcse az évnek a szeder is. Ez bár nem az ingyencz esemegeje, ő az arany-ifjúság jogos tulajdona, de azért áldott gyümölcs! Néha még a szegény inasgyerekeknek is jó vasárnap délutánt biztosít. A sárga barack sem várakoztat magára sokáig; csábítólag int felénk a lombok közül. A gondos háziasszony azonban hamarosan meggyőz bennünket arról, hogy bántani befőzés előtt tilos.

Meglehetős későre jár már az idő, mikorra megérik a szilva; de minek is sietne, hisz nyáron át senki sem hederít rá. Éretlen korában olyan, mint a fa levele, az ízét pedig minden ember csak egyszer szokta éretlenül megkóstolni . . . azt tartja azonban a rácz, hogy: «Ha Isten szilvát ad, akkor mindent ad» s lehet a dologban valami, mert a melyik gazdának sok magbaváló szilvája terem, az télen át nem igen szenved szűkséget. Legsodálatosabb gyümölcse az évnek a dinnye; pár hónap előtt játszva elvihette volna magvát még a fiók-galamb is, most pedig — ha jól sikerült — két kézzel is ugyancsak meg kell markolni. Jó ízén kívül megbeesüli a görög-dinnyét a magyar ember már azért is, mivelhogy nemzeti színű; nem árt azonban a hazafiságnak, ha a

«Tisza-gyöngyét» és a sokféle zamatu sárgadinnye-fajokat nálánál előkelőbbnek tartjuk. — Az alma és körte is sok előhírnököt küldenek nyáron át; a tulajdonképpen nemes fajták — a melyek asztalunkat egész télen át kitartják — azonban csak késő őszszel érnek meg; ezek a beszteczei szilvával és őszi barackkal gyümölcsfaink utolsó istenhozzádját képezik; beérésük után lehullanak a megsárgult levelek, hűvössé válik az idő, lehangoltá lesz az egész vidék . . . csak a szőlőhegyeken van még élet.

A gyümölcsök királynéja: a szőlő udvari kíséretével legutoljára marad; kicsalja a falvak és városok lakóit a hegyek lábához szüretelni.

Szüret után már egyedül a diófa termése marad hátra; hosszú póznákkal alája állanak: ennek a fának se levelét, se lombját nem kímélik, azt tartják ugyanis a dörék, hogy «annál több terem jövőben, mennél jobban ütik őszben». Így bának vele, mikor leverik fájáról a termést, ámde karácsonykor bezzeg megbeesülik, még meg is aranyozzák, mikor felagatják arra az ékesen tündöklő fácskára, a melyik az apró gyermekek legfőbb öröme, mely meséik tündérországába varázsolja őket, hol a hírhedt ezüstkörte és aranyalma terem.

Későre érik be a som, de nem is igen vágódunk eddig utána, még a gyermek is csak akkor fanyalodik rá, mikor már más nem akad; ám bezzeg megbeesüli, sőt keresve keresi esztergályos a fáját, hogy sétatálcát, esetleg a hívő kezébe olvasó-szemét készíthessen belőle. A kertész fürkésző szeme is észrevette a somfát s megszelídítve alanyát, ügyes keze vele is művészkedett: nemes gyümölcsöt csalt rá, sőt narancssárga és ibolyaszínű gyümölcsöt is termel rajta.

Az év legutolsó gyümölcsét ismét az erdő adja; a mogyorót, a naspolyát, a berkenyét, a kökényt,

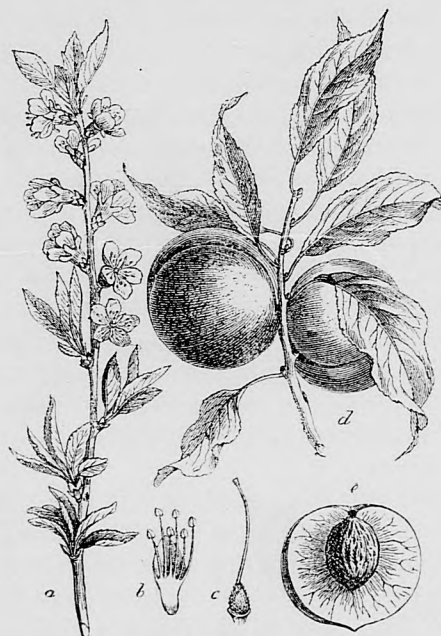
A NASPOLYA.

legeslegutolsónak pedig a virágjaitól megfosztott rózsabokor kipirosló csipkét.

*

A föld legrégebb gyümölcsfája az alma. Minden nép mithológiájában szerepe van ennek a gyümölcsnek, a görögöknél mint Aphrodite jelvénye, a szerelem ajándéka s mint Eris almája Paris kezében, ugyancsak sok bajt okoz. Szól a mithologia Hesperidák kertjének aranyalmájáról, Zeus lakodalmán Gaia nászajándékáról és a szegény

A BARACK.

Tantalust csalogató elérhetlen almafáról. Az ó-testamentum pedig megemlékezik a paradicsomi jó- és gonosz-tudás fájáról, melynek gyümölcsét Éva a kígyó icselkedésére leszakította s az izletes almába élete párjával beleharapott. A germánok hitregéje és a szláv népek mesevilága kinyomozhatlan messzeségbe ragadják az elmét s eme régi világban az istenek és tündérek egyedüli gyümölcse az alma, épp úgy, mint a mi népünk-nél Árgyil királyfi és Tündér Ilona regéjében az arany-almafa.

A körtefa mondaköre nem visz bennünket annyira vissza a régi kor messzeségébe, de azért ismertté válik minden nép regevilágában az «ezüst-körte», sőt történelmi nevezetességre is jutó «körtvély-fa», melyet e néven II. András adomány-levele mint határfát említ, meggyőző bennünket arról, hogy az európai népek s különösen a magyarok az almafa mellett a körtefát is

becsületben tartották. Legkedvesebb fája azonban a magyarnak a diófa, mely a perzsáktól hozzánk átültetve, a «vadonból» kertjeinkbe és szőlő-hegyeinkre kerülve, komor tekintetével népünk lelkivilágát meghódította.

Hitregéi gyümölcse az emberiségnek a szőlő. A mithologia Dionysos és Bacchus isteneknek tulajdonítja első művelését, az ó-testamentum azonban már biztosabb nyomra vezet, midőn Noe «gyászos» esetét felemlíti. Eredeti hazájában, a Kaspi-tenger táján, emberi gondozás nélkül is élvezhető gyümölcsöt nyújt, honosítási helyein azonban csak szorgos művelés után hoz termést.

Régi gyümölcse Európának a barack, az őszi épp úgy, mint a kajszin, mind a kettő magán viseli azonban ázsiai hazája bélyegét, a mennyiben annyira kedveli a meleg klímát, hogy míg például délen az őszi barack rendszerint hat méteres fa, addig nálunk jóformán csak cserje, a sárga barackfa sem tenyészik éghajlatunk alatt oly jól, mint otthon: Szíriában, hol édesebb és zamatosabb gyümölcsöt is terem.

Sokkal jobban szeret nálunk számtalan nemesített válfajával a szilva, melynek egyik vad őst képezi a kőkény-szilva, nemesített példányait pedig a ringló, a magbaváló, beszteczői és a cseresznye-szilva. E fa nálunk legalább is oly régi, a milyen régi a «hétszilvafás nemes».

Krenedits Ferencz.

A NIAGARA-VIZESÉS.

Képeinkhez.

A Niagara az Erie és Ontario tavakat összekötő 54 kilométer hosszú folyó, Brit-Kanada és New-York állam határán. A két tó felszíne között a magasság-különbség 101 méter.

A Niagara, midőn az Erie-tóból mintegy 10 kilométernyire az Erie-erdő alatt két ágra oszlik, körülfogja a New-Yorkhoz tartozó Grand-Islandot és 15 kilométernyi út után ismét egyesül. Valami hét kilométerrel lejjebb nyugatról hirtelen északnak fordul; e hajlását «Détour»-nak hívják és itt alkotja a híres Niagara-vizesést, melyet a kiálló Kecske-sziget két részre oszt. Az egyik rész 330 méter széles, a másik 578 méter.

Az egy óra alatt lefolyt víztömeget 30 millió köbméterre becsülik. A lezuhanó víz valóságos felhőket képez. A zuhatag zaja pedig 60 kilométernyire is elhangzik.

1855-ben a zuhatag alatt, 75 méternyire a víz fölött egy vasúti hidat építettek, 1869-ben pedig egy másik függő hidat készítettek gyalogosok számára.

Mai számunkban bemutatjuk olvasóinknak az idők szikláját (Rock of Ages) és a Prospect pontot.

A SZATÓCS LÁNYA.

Réginek hívták a nagy világban; mi diákok Regina kisasszonynak szólítottuk. Mintha most — húsz év után is — látnám Regina kisasszonyt a kis szatócsüzletben könyve fölé görnyedve tanulni s olykor-olykor úgy rémlik még, mintha hallanám lágyan suttogó hangját, melyen mindennap legalább ötvönszer kérdezte a belépőtől: mivel szolgálhatok? Mert Regina nagyon derék leány volt. Főfoglalkozása a tanulás. Polgáriba járt, mellékesen azonban kisegített a boltban, a hol nagy szükség volt rá. Atyja egész nap végig füttyörészte az utcákat, főképpen házalással keresvén kenyerét; anyjának pedig, különösen déltájban, főznie kellett s így Régi szolgálta ki a vevőket.

És hozzá még milyen lelkiismeretesen! Egy gramm nem sok, de annyinak sem volt szabad hiányoznia a kiszabott mértékből. Mi diákok, szűkebb értelemben mi alumnisták, ezért becsültük olyan nagyra az ő egyéniségét. Mert nálunk egy gramm nagy dolognak látszott. Egy gramm fehér czukor pénteken az alumneumi tészta, sokat ígérő élvezet.

Az megesett akárhányszor, hogy reggelire nem telt a havi egy forint zsebpénzből; előfordult az is, hogy czeruzatörésre került a sor, mikor valamelyikünknek nem volt mivel írnia; a cipőnkbe is bátran beszivároghatott az esővíz: nyugodtan túrtuk. Azzal vigasztalódtunk, hogy majd csak megleszünk valahogy, mert úgy soha se volt még, hogy sehogy se lett volna. Hanem ha elkövetkezett péntek napja és nem volt krajczárunk fehér czukorra, akkor Európa szánalomra legméltóbb halandójának tartottuk magunkat és egymást. Pedig előfordult néha napján. És hogy e miatt búskomorságba nem estünk, azt Réginek köszönheti nem egy pályatársam.

Regina kisasszony ugyanis — csak most látom át teljesen a helyzetet — igen finom kedélyű, mondhatnám mély érzésű leány volt és volt benne bizonyos látnoki tehetség, a mennyiben leolvasta az arcunkról, mikor vagyunk híjján a földi dolgok alapjának, a pénznek. Az ilyen ideiglenes természetű deficieték fölmerülése alkalmával nem vonta meg tőlünk segítő kezét, hiven átnyújtotta az újságpapíroskába csavart fehér czukrot.

Ki oltotta ebbe a leányba azt a bizalmat, hogy higgyen? Atyja? Oh, ha az tudomást szerez a dologról, akkor jaj lett volna Réginek! Anyja sem;

az is roppantul fukarkodott vagyonszájával és a világért sem hitelezett volna írás nélkül még talán a negyedik osztályú tanulónak sem. Pedig az már csak valami!

Tizenegy órakor jöttünk haza az iskolából pénteken is, a tészta nagy napján. Haza szállítottuk tudományos készülékeinket; a ki nagyon messze lakott, az letétbe helyezte az alumneum kamarájában és a jövendő tészta előérzete, előíze töltötte be egész valónkat. Nem voltunk mi anyagi gondolkozású diákok, a kik a földi élvezetekben létük volna főörömüket, nem éltünk mi csupán a gyomrunknak, mint némely embertársunk. A világért sem! Hanem azt be kell valtanom, hogy tizenkettő felé rettenetesen megszállt az evés vágya, mert némelyikünk előtte való esti hat óra óta egy falattal sem kedveskedhetett az életfentartó gépezetnek. Éhesek voltunk iszonyúan.

Ebből érthető az a csödület, mely már féltizenkettő táján keletkezett a nevezett szatócsüzlet előtt, mely iskolánk közelében húzódott meg az utca sarkán. Huszan, néha harminczan is veszélyeztettük ott a rendes utcai forgalmat, annyira, hogy egy izben rendeletet is kaptunk, hogy pénteki napon inkább a gyalogjárón állva várjuk az ebéd idejét. Az volt a legboldogabb, a ki legelőször kapta kezébe a krajczáros, illetve két krajczáros porcióját. Ugyanis volt köztünk olyan anyagiakkal bővebben megáldott pályatárs is, a ki két krajczárig terjeszkedhetett, a mi természetesen irigységet keltett sorainkban.

Annyi tény, hogy a legnagyobb rendben történt a kiszolgálás. Egy esepet sem dulakodtunk; illedelmes nyugalommal vártuk a pillanatot a jövőbe vetett tekintettel. Élvezetre várni is élvezet. Ez az igazság érvényesült rajtunk és bennünk. És mikor egyiknek-másiknak nem volt készpénze, micsoda állandó, megszokott eljárással történt ennek jelzése! Egy mosoly s utána a fejnek függőleges irányú mozgása volt külső jele, symboluma a hitelezés vágyának.

Reginának kitünő emlékezőtehetsége volt. Nem kellett neki az illetőt felírnia s mibennünk a becsületérzés már akkor olyan magas fokra hágott, hogy legkésőbb a hónap elsejéig jártunk-keltünk az adósság terhével. Egy krajczárja sem bánta meg Reginának föltétlen bizalmát. Szép élet volt az!

Csak egy titokzatosság volt a dologban. Jancsi barátunk, a legszegényebb valamennyiünk között, hozott mindig legtöbb czukrot az alumneum asz-

talához. Olyan bőségével rendelkezett néha ennek az édesítő szernek, hogy a szomszédságnak is jutott belőle. Pedig hogy milyen szegény volt, mutatja az a körülmény, hogy egész nyíltan felemás cipőben járt, hogy ő volt az egyedüli diák az intézetben, a ki nem golyóztatott velünk. Istenem, nyolcz darab golyót is lehetett kapni egy krajczárért, sőt ha az árfolyam hanyatlott, tizet is és ő mégis csak nézőközönség volt mindig. Hiába lett volna minden leplezés, takargatás, ez a golyó nélküli állapot a legnagyobb szegénység jele volt.

Törtük bizony eleget a fejünket, miképpen illik az a sok cukor az ő nagy szegénységéhez? 12—16 krajczár havonként mégis csak sok egy kissé ilyen élvezeti cikkre. Nagy rejtély volt, az szent igaz; különösen a három lakótársának, mert még ezeknek sem árulta el Jancsi a nagy titkot. Nagyon nem mertük faggatni, már csak annál az egyszerű oknál fogva sem, mert ő volt a II. osztály legjobb matematikusa s így bizonyos szellemi tekintélynek örvendett közöttünk. Látni meg nem láthattunk semmit, mert minden körülmények között ő vett utolsónak cukrot. Készpénzben fizett-e vagy korlátlan hitellel rendelkezett-e, ez vala a kérdések kérdése.

Azt nem kockáztattuk meg, hogy csak ő utána vásároljunk, mert akkor elkéstünk volna az asztali imádságtól és a nagyfontosságú kanalazás kezdetétől. Jancsi is csak éppen az utolsó pillanatban érkezett meg.

Volt azonban köztünk egy kiváló rendőri tehetség, Kovács Péter névre hallgatott; gondolom, jelenleg magán-detektív a fő- és székvárosban. Nagy füle kitűnő hangfogó készülék, apró teste a legügyesebb mozdulatokra képesítette s mind a mellett elég erős volt s a megfelelő bátorság sem hiányzott belőle. Ez a Kovács Péter vállalkozott a nagy titok földelésére.

Egy szép pénteki napon, mikor méhrajként tódultunk be Regina kisasszonyék boltjába, Kovács Péter észrevétlenül bebújt egy ott fekvő üres hordóba, melyben rendes körülmények közt marhasót szoktak tartani.

Mi szép sorjában kivándoroltunk a boltból. Utolsónak maradt a Jancsi gyerek.

Kovács Péter, a rendőrelőlt később így adta elő a történeteket:

Már csak Jancsi volt a boltban Reginával, no meg én a láthatatlanító hordóban. És Regina előszedi számtani füzetét, a melyből a következő példát olvasta föl Jancsinak: Ha 4 tehénért

8 hétre 10 frt legelőbért fizet valaki, kérdés, mennyit fizetne az illető 3 tehénért 20 hétre? Jancsi nyomban kiszámította egy pillanat alatt s azután átvette fizetés gyanánt a cukrot. Mikor az ajtókilincsre tette a kezét, kitört belőlem a tüsszentések hosszú sorozata, mert éppen a dohánytartó állvány légkörében feküdtem. Regina ijedtében elkezdett visitani, Jancsi pedig kerekét oldott. Hanem ez volt a legkisebb baj. Regina mamája hatalmas jalkiáltásokkal és még hatalmasabb meszelőnyéllel berohant a konyhából a boltba, a hol én éppen a hordóból szándékoztam kimászni.

Nagyobb szabású katasztrófára nem került a dolog, mert őszinte voltam s minden jel arra mutatott, hogy a vihar felhalmozódott anyaga Reginára zúdult később.

Kovács Péternek alighanem igaza volt. Mert ez az eset a husvétii szünetek előtt történt s mikor az ünnepek után visszatértünk a tudomány forrásához, arra a fájdalmas fölfedezésre ébredtünk a következő pénteken, hogy Regina kisasszony jószívűsége eltűnt, illetve jéggá fagyott. Kegyetlenül le kellett fizetnünk készpénzben a krajczárokat. Miért is volt az a Jancsi olyan nagy matematikus?!

Teveli Mihály.

A Hadik-ezred jubileuma.

I. Lipót idejében a kitört spanyol örökösödési háború óvatosságra intette az uralkodót s ezért a hadsereg szaporításáról gondoskodott. A magyar a háborúban mindig derekasan megállotta helyét s így nem volt rossz gondolat Magyarországra gondolni a hadsereget illetően.

Lipót rendeletére Forgách Simon gróf 1702-ben egy ezer emberből álló huszárezredet szervezett; így alakult meg kétszáz évvel ezelőtt a mostani cs. és kir. 3-dik huszárezred, mely 1888-ban kapta a Hadik-ezred nevet.

Hadik András gróf, a vitéz magyar generális 1710-ben született a Csallóközben. Fiatalkorában a jezsuita-rendbe akart lépni, de szándékát megváltoztatta s pályáját 1732-ben a Dessewffy-huszároknál kezdte meg. Három év múlva már százados lett. Neve Berlin elfoglalásakor lett világszerte ismertté; ekkor már altábornagy volt. 1776-ban birodalmi gróf és Bács vármegye főispánja lett. Fényes pályáját 1790 márczius 12-én szakította meg a halál.

KÉT DIÁK LEVELEZÉSE.

Augusztus 2.

Édes barátom,

mi te a lipói túrónak és trencsényi rostélyosnak nemzetközi nagy jelentőségéről elmélkedel s az ország többrendbéli nyomorúságát indító okaira, legkiváltképpen pedig az étvágyra viszed vissza: engem egy forgószél felragadott s két napra mindennemű privát-órától messze elvitt. A forgószél Gazsi volt, jobban mondva a Gazsiék két szürkéje. Mesebeli két táltos. Úgy repültek, mint a sárkányok, — Gazsi szerint éhesek voltak s haza siettek. A ló mindig gyorsabban megy haza, mint jön el hazulról.

De hogy egyik szavam a másikba ne öltsem s valahogy megértsd a dolgoknak mibenlétét, ime, elől kezdem.

Tegnapelőtt reggel éppen mosakodtam, mikor egy átkozott zörgős szekér megáll a házunk előtt. Két perczezel utóbb beront az ajtón Gazsi — akarom mondani Gáspár — s azt mondja:

— Szervusz! Viszlek!

— Hova?

— Haza.

— De nem mehetek.

— Muszáj! Mert én anyámnak megígértem, hogy elhozlak még úgy is, ha el kell hogy lopjalak.

— Tudod, hogy dolgom van. A kötelesség —

— Minden kötelesség: számárság! Siess, mert a lovakat csipik a legyek. Édes anyám süti már a libát. Erzsi fánkot készít a tiszteletedre.

— Ki az az Erzsi?

— A hugom. Jobban ismer téged, mint te magadat. Mindig a versedet szavalja. Neki is megígértem, hogy eleven poétát fog látni. Töröld meg már a nyakadat! Ni, az orrod is vizes. Mig a két szürkének meghuzogatom az üstökét, késszen légy!

Elképzelheted, hogy meglepett ez az ostrom. Gazsi hajlandó lett volna engem megölni, ha el nem megyek.

Szóval a két táltos röpitett a zörgős szekérben. Gazsi hajtott, de olyan bolond tüzzel, hogy a falu végén szinte felfordultunk. Egy kender-földön madárijesztő volt s a két repülő sárkány, mint tiszteletbeli madarak azt hitték, hogy nekik szól: megbokrosodtak.

No de nem lett semmi baj. A szekér megállott a maga talpán, csak a Gazsi nagy szalmakalapja röpült ki — s képzeld csak, hová röpült?

Éppen a madárijesztő szalmaembernek a fejére. Igen jól talált. Gazsi odafutott, a kalapját levette s a madárijesztőt pofon csapta. Ebből is megítélheted, hogy Gazsi erős és fölöttébb bátor gyerek.

A harmadik falu határában vándor-czigányok ütöttek tanyát. A sárkányok a sok purdétól is megijedtek s ketten három felé akartak szaladni. Gazsi leugrott a kocsiról s a purdékát el akarta

GRÓF HADIK ANDRÁS.

az ostorral hajszozni. Erre oda rohant egy öles czigánylegény s fenyegette Gazsit.

— Jer ide közelebb, czigány! — ordította Gáspár szikrát okádó haragja éktelen fölgerjedésében s kirántott egy pisztolyt a kabátja zsebéből.

A helyzet fölöttébb izgalmas volt.

De láttad volna, hogy rohantak el a purdék s hogy rohant a legény — s hogy kaczagott Gazsi. A pisztoly először nem volt megtöltve, másodszer nem is volt egyéb, mint a Gazsi kis öcsésének a játék-pisztolya, melyet gyufafejjel szoktak megtölteni . . . igen, kakasgyufának a gyilkos fejével.

Gáspár pedig szavalta Gertrudissal:

— Csak szűnyogok, csak szűnyogot nekik.

Ebédre megérkeztünk.

Hogy engem micsoda szeretettel fogadtak, hogy becéztek, hogy kényeztettek, azt szóval el nem mondhatom. Gazsi apja igazi magyar ember: vendégfogadó, jókedvű, rengeteg sok anekdotát tud; anyja csupa jóság és kedvesség; Erzsike egy iruló-piruló tizennégy esztendő leánya. Olyan kék szemei vannak, mint a felhőtlen ég s olyan rózsapiros, fehér szegélyű fánkot sütött, hogy egy veterán-szakácsnének is becsületére vált volna.

Annyira belemelegedtünk az ebédbe, hogy uzsonnáig föl sem keltünk az asztaltól. Engem megszavaltattak, a kis leánya czimbalmozott, Gazsi pedig táncolt.

Estefelé kivitték az erdőbe. Málnát szedtünk, selymes hajú fűbe heveredtünk, borvizes bort ittunk s éjfélkor holdvilága mellett kerültünk haza. Illatos levendula szagú párnára hajtottam a fejemet — s olyan édesen aludtam.

Másnap azzal lepett meg Gazsi, hogy az ebédlőszoba ajtaját virágfüzérrel ékesítette föl. Erzsike is virágot adott át nekem. Ünnepi ebéd várt — s a Gazsi apja felköszöntött, mert — a születésem napja volt.

Oh, olyan szép az élet, ha az embert szeretet veszi körül . . .

A sárkányok másnap estefelé hazaröpítettek. Itt ülök az udvari szobánkban és álmodom . . . álmodom tovább a szép álmot. Azt hiszem, egy égszínkének nagy tükörbe nézek s látok csodálatos dolgokat. Mindent szebbnek, jobbnak mutat az a tükör.

Lásd Aladár, nekem is jól telik a vakáció! A képes levelezőlapok mindennap beköszöntenek s tanuságot tesznek arról, hogy te szeretsz és reám gondolsz.

Ölel
Imréd.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Rákóczi Ferencz hamvai hazaszállításának eszméjét élénkítette fel a magyar ifjúság. Azalatt a 200 esztendő alatt, a mióta messze van e hazától, emlékének megőrzésére még nem történt semmi. Történetírók sívár feljegyzése őrzi csak nevét. Pedig élete olyan, mint egy költemény, egy «bús elégia», míg ezt a szép és nagy életet betetőző az idegen föld kolostorában oltárköve.

Róla szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 166. füzet.

Petrarka és a pleiade költői. Ilyen czímmel érdekes tanulmány jelent meg a Franklin-Társulat kiadá-

sában *Elek Oszkár dr.* tollából. A nagy olasz lírikus hatását mutatja ki műve keretében, s Petrarca egyéniségét igyekszik kidomborítani. Mindkét feladatot fényesen oldotta meg a szerző. De ránk nézve még abból a szempontból is érdekes Elek munkája, mivel Petrarca hatását a magyar irodalomra is kimutatja. E-teltekben egészen új kutatásokkal állunk szemben s ez érdekes eredmények csak növelik a magvas tanulmány értékét. A mű megrendelhető a szerzőnél is, (Budapest, Síp-utca 13.) ára 80 fillér.

A «Századok» című történelmi folyóirat juniusi füzeté érdekes tartalommal jelent meg. Komáromy András arról értekezik, hogy hova lettek a Szent László váradi székesegyházának műkincsei? Olechváry Ödön a muhi csata részleteit írja le a legújabb búvár-latok nyomán, közölvén egyszersmind a mongol hadak felvonulásának térképét is. Nagy Lajos király és Velence érintkezéséről Baumgarten Ferencz ír tanulmányt, Bleyer J. pedig Beheim régi német krónikás munkáit méltatja, magyar történelmi szempontból. A füzet, melyet Nagy Gyula szerkesztett, még számos apróbb történelmi érdekű dolgozatot közöl.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A kisbéri tanuló-kör augusztus hó 3-dikán műkedvelői előadást tart változatos műsorral. Színré kerül Kisfaludy Károly vígjátéka: Szeget szeggel. A műsor többi pontjait szavaltatok töltik be.

VEGYESEK.

1692 pályaválasztó. Érdekes statisztikát állítottak össze az idén megjelent értesítőkből. 3000 érettségizett ifjú közül 1692 ifjunak pályaválasztásáról sikerült a kimutatást összeállítanunk. Ennek alapján 1692 diák közül 1440 gimnázista és 208 realista. Az 1440 gimnáziumi abiturienst közül jogásznak megy 444, teológusnak 238, tanárnak 144, közigazgatási szakra 120, orvosnak 102, mérnöknek 73, katonának 68, vasutasnak 36, kereskedőnek 30, erdésznek 23, bányásznak 19, művészeknek 15, postásnak 15, pap-tanárnak 14, vegyésznek 5, gépészmérnöknek 5, diplomáciai pályára 6, állatorvosnak 3, rajztanárnak 3, színésznek 3, iparosnak 2, tengerésznek 2, pénzügyi pályára 2, zenésznek 1, nem határozott még és más pályára ment 16 ifjú.

A 208 realiskolai abiturienst közül mérnöknek megy 51, jogásznak 45, tanárnak 27, gépészmérnöknek 21, katonának 20, alsóbb hivatali pályára 18, gazdasáznak 10, orvosnak 14, kereskedőnek 11, vegyésznek 10, művészeti pályára 9, erdésznek 8, vasutasnak 6, építőnek 6, bányásznak 6, postásnak 5, elektrotechnikuskak 4, kohásznak 3, iparosnak 3, zenésznek 2, állatorvosnak 2, festőnek 1, iparművészeti pályára 1, hírlapíróknak 1 és hajóépítőnek 1 ifjú szándékozik.

A százalék emelkedése vagy csökkenése az előbbi évekhez viszonyítva a következő: a jogászok száma 1-92%-kal apadt a gimnázistáknál, a realiskolásoknál azonban az emelkedés már 11%. A jogi pálya után a legnépesebb a *papi*; itt 0-7% a növekedés. Következik súlyra a *tanári* pálya, hol az emelkedés 8%-ot mutat. A többi pályánál nem látunk nagyobb emel-

kedést vagy csökkenést, csak az *orvosit* kell még megemlítenünk, melyre a realiskolások nem kis számmal lépnek. Az emelkedés itt 5-5%.

Egy orangután nevelése. Bosztonban egy Sambo nevű borneói kétéves orangutánt emberi módra nevel fel gazdája. Sambo a gazdája asztalához ül s kanállal eszi az ételt, a mire a gazdája úgy szokta, hogy mély fazékban tette elébe az ennivalót. Sambo eleinte mindig a fazékhoz nyúlt s a kanalat bár kezébe vette, de nem emelte a szájához. Gazdája ekkor egy éhes majmot ültetett mellé s mikor az többször elkapta az egész fazekat, Sambo végre bemártotta a kanalat s kiette belőle az ételt. A ruha hasznára úgy tanították meg, hogy jéghideg helyen hagyták s mikor aztán átfázott, felöltöztették. Legnehezebben a sipkaviselésre szokott rá. Gazdája elmés módon segítette ezen is. Szíruppal kente be Sambo fejét s egy ideig hagyta, hogy a legyek kínozzák, aztán sipkát tett a fejére. Sambo azonnal észrevette a sipka hasznát s azóta ellenkezés nélkül viseli. Ilyen s hasonló módon nevelték föl Sambot ostor nélkül, csak ügyességgel. Most már maga öltözködik a majom s a harisnyáját és cipőjét oly ügyesen húzza föl, mint egy jól nevelt gyermek. Ebéd előtt maga viszi a széket az asztalhoz, este levetkőzik, fölmászik kis ágyába és betakarózik. Reggelre, ebédre és vacsorára ugyanazt eszi, a mit a család: kenyeret, pástétomot, kalácsot, sajtot, sőt húst is. Az állítja ugyanis, hogy az orangután növényevő állat, de Sambo egyszer sem volt beteg, a mióta húst evett. Minden ételét úgy készítik el, mint a család többi tagjának. A legérdekesebb gazdájának az a kísérlete, hogy Sambot megtanítsa beszélgetni. Gondos kutatás után arra a véleményre jutott, hogy az orangután hangszervei alkalmasak a beszédre.

SAKKJÁTÉK.

Rovatvezető: Exner Győző tanár.

A 47. rejtvény nyitja: 1. Vg8—a2 (hét változat).

48. rejtvény.

Gleawe W.-tól Londonban.

A Birmingham Daily Post versenyén a II-dik díjat nyerte.

Világos: Kb1, Vh7, Bd6 és f8, Fg3, Hd1 és d5, gye2.

Sötét: Ke4, Bg6, Fc7, Hg4 és h4, gyd4.

Világos indul s a második lépésre mattot ad.

(Kettesnek nem könnyű.)

(A megfejtés beküldésének határideje egy hét.)

48. játék.

Világos:	Sötét:	Világos:	Sötét:
Exner Gy.	Lukács L.	Exner Gy.	Lukács L.
1. e2—e4	e7—e5	14. Vd1—e2	Ve4×e2†
2. f2—f4	e5×f4	15. Ke1×e2	Ke8—f8
3. Hg1—f3	g7—g5	16. d4×e5	Kf8—g7
4. Ff1—e0	d7—d6	17. Bh8—h2	Hb8—d7
5. h2—h4	Ff8—e7	18. e5—e6	f7×e6
6. h4×g5	Fe7×g5	19. Fe4×e6	Hd7—c5
7. d2—d4	h7—h6	20. Fe6×e8	Ba8×c8
8. Bh1—h5	Vd8—f6	21. Fe1—d2	Be8—e8
9. Hb1—c3	c7—e6	22. Ke2—f1	He5—e4
10. e4—e5	d6×e5	23. Fd2—c3	He4×c3
11. Hc3—e3	Vf6—g6	24. b2×c3	Hg8—f6
12. Hc1×g5	h6×g5	25. Ba1—e1	Hf6—g4
13. Bh5×h8	Vg6×e4†	26. Kf1×e1	Be8—e1†

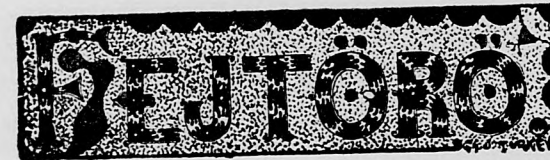
Világos:	Sötét:	Világos:	Sötét:
Exner Gy.	Lukács L.	Exner Gy.	Lukács L.
27. Bh2—h5	Kg7—g6	35. Bg8—d8	f4—f3†
28. Bh5—h8	a7—a5	36. g2×f3†	g4×f3
29. Bh8—b8	b7—b5	37. Ke2—f2	Ke5—g4†
30. Bb8—c8	Hg4—e5	38. Kf2—g3	Hg4—e3
31. c3—e4	b5—b4	39. Bd8—d6	He2—f5†
32. c4—c5	Kg6—f5	40. Kg3—f2	Hf5×d6
33. Ke1—e2	Kf5—e4	41. c5×d6	föladja
34. Be8—g8	g5—g4		

Sötét utolsó lépése tulajdonképpen nem is történt meg, csak annyiban, hogy Lukács úr hirtelenkétve a világos bástyát a tábláról levette, mire a sakkszabályok értelmében világos megkívánta, hogy üsse; ha e helyett sötét a 40-dik lépésben Hf5—d4-et játszik, játéka minden valószínűség szerint nyerve van. Világos viszont a 29-dik lépésben Bh8—a8, b7—b6 és Ba8—a6-tal a bástyát a huszár ellen érvényesíthette volna.

Játszották a «Székesfehérvári Sakközö-Társaság» versenyén, 1902 május 11-én.

Hírek. A new-yorki «Staatszeitung»-ban olvasható ez a szellemes megjegyzés: A vakjátékosnál (ki a táblára való tekintés nélkül játszik), az a leginkább dicséretreméltó, hogy a rossz lépéseket nem látja.

A sakkrejtvényt teljesen vagy részben helyesen fejtették meg: Krepelka Ferencz, Jeney Géza, Baranyó István, Merksajd Pál, Brünauer Endre, Schenk István, Kardos Gyula, Fodor István, Popper József, Stern Manó, Tóth Kálmán, Wettin Jenő, Ligeti Károly.

Jejiqe: Fejtörő az elme sportja

Számítási kérdés:

Egy atya 43 éves; három fia éveinek összege 7-tel több. Amde volt idő, mikor az atya épp oly idős volt, mint fiai együttvéve. Mikor volt ez?

(Rötzer Ferencz.)

Természetrizai kérdés:

Mi a neve azon éjjeli állatnak, melynek kúpforma fejét érdes, szabálytalan pikkelyek fedik? Hátán 6—7 sorban mozgatható pikkelyek emelkednek; oldalai tömötten szőrösök, lábai rövidek, erősek, színe sárgásbarna. Rovarokkal és férgekkel él. (Csizsár József.)

Koczkarejtvény.

A következő betűkből oly szavak alakítandók, melyek felülről lefele és balról jobbra ugyanazt a szót adják:

a	a	a	a	gabonafaj
a	a	r	r	szántóföld
z	z	l	t	megye
u	u	l	g	ige

Seres Károly.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1902 augusztus 10.

16. számban közölt fejtendő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 6 mérföldet. **Művelődéstörténeti kérdés:** A nyomdász Hesz András volt. A könyv a magyarok történetéről szól. A könyv neve «Budai Krónika». Ugy nevezik, mert Budán nyomtatta. Mátyás király uralkodása alatt. A nyomda Budán volt. **Természettudományi kérdés:** Maniok. Latin neve: Manihot utilissima. **Képrejtvény:** A tűróké és szenvedőké a meanyorszag.

Helyesen fejtették meg: Lőrincz Ferencz és Dezső, Ligeti Károly, Brünauer Endre, Holländer Sándor, Kircz Arthur, Janik László, Mendel Lajos, Vámos Soma, Falusi László, Szabó Lajos, Schwarcz Gyula, Szedlacsék Károly, Hauschild Lajos, Nádas Gyula, Karcsay Béla, Ujházy János, ifj. Barthonek Károly, Rákos József, Bagossy Jenő, Kovács József, Dobránszky Ede, László József, Tarján Gyula, Halni István, Wettin Jenő, György Lajos, Felér Izidor, Tóth Kálmán, Auer Lajos, *Diemár Kálmán*, ifj. Mohai Lajos, Vörne János, Bloch Ernő, Karczag Jenő, Prágyik Flóris, Schleicher Ferencz, Spitz Emil, Faragó Andor, Reiner András, Hoensch Gusztáv, Fejes Gábor, Neumann Antal Mór, Kuzma Albert, Baranyai Zoltán, Darányi Kálmán és Gyula, Popper József, Imreh Béla, Stern Manó.

A kitűzött könyvjutalmat (Jakab Ödön: «Nyár» díszkötésben) *Diemár Kálmán* főgimn. VIII. o. t., brassói előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

S. K. (Arad). 1. Legjobb, ha mintarajziskolába iratkozik be. Ott kiképezheti magát. 2. Ha a nyolcz osztályt nem végzi el, úgy önkéntességi joga nincsen; de ha tanárai önből a fejlődő tehetséget felismerik, akkor nekik joguk van önt az önkéntességre ajánlani. Ez ajánló-levelet a sorozó-bizottság rendszerint figyelembe veszi. — **L. A.** (Dömös). 1. Mint tanuló, az önképzőkört kivéve, nem lehet semmiféle egyletnek tagja. 2. Szilágyi Béla, Károly-körút 26. sz. 3. A kérezt munkatársa lapunknak nem lakik már Szolnokon; a diákdalokat küldje csak be szerkesztőségünknek, mi majd kezébe juttatjuk az illetőnek. — **Vértés Gusztáv** (Ujpest, Temető-utca 48.) magyar bélyegekért (5 krajczár-rost és 10 fillérest kivéve) ugyanannyi külföldi bélyeget ad. — **K. L.** (Veszprém). A kiadóhivatal elküldötte; reméljük, megkapta. — **F. L.** (Budapest). Legjobb, ha hétfőn, kedden vagy szerdán délelőtt 9—10 óra között keres fel bennünket, akkor szívesen szolgálunk felvilá-

gosítással. — **H. I.** (Abony). Igen gyenge dolog. — **M. L.** (Szolnok). Átjavítva közölhetjük csak. Dolgozza át s küldje be ismét. — **N. B.** (Török-Szt.-Miklós). Az illető jelenleg Vizaknán nyaral. — **B. B.** (Nagy-Káta). 1898. évfolyam, 27-dik szám. — **Gy. L.** (Csik-Szt.-Márton). Mindkettőt megkaphatja kiadóhivatalunk útján. — **B. Z.** (Kamarás). 1. A lapot bizonyára azért nem kapja új czímén, mivel a lakásváltoztatásnál a régi czímét nem jelentette be a kiadóhivatalnak. 2. Olyan lap Veszprémben jelenik meg. — **L. F.** (Debreczen). A nehezebbeket kiválogattuk. — **Ij. M. A.** (Fóth). 1. Átlagos értéke 90 fillér. 2. Levelek írására nem vállalkozhatunk; e kérdésre különben minden nagyobb növénytanban megtalálja a választ. — **D. K. és Gy.** (Graz). Ezt az alakot nem használja magyar ember. — **H. G.** (Kudsir). 1. A rejtvények beváltak. 2. A végeredmény közlése is elegendő. — **G. F.** Jobb, ha füzethe írja. — **Mathematikus.** 1. Januárban kezdődik. 2. Közölhető. — **T. S.** (Kaposvár). Legyen szíves külön papírra írva, beküldeni. — **Grüner István** (Tömörkény pusztja). Az ön szándéka nagyon szép és nagyon dicséretes. A pusztának az a kis iskolája, melyben felcsap hazafias lelkesedésből tanítónak: valóságos kis temploma a magyar művelődésnek. Ha a sok gyermek közül csak egyet-kettőt sikerül is megtanítania az olvasás és betűvetés mesterségére, már siker koronázta fáradozását. Nemesak helyeseljük, hanem a legmelegebben üdvözljük önt ezért a szép és nemes cselekedetért. — **«Római út».** Elég élénken van megírva, de sok benne a fölösleges dolog. Lapunknak tartalmasabb közleményekre van szüksége.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított **nagyszabású album és árjegyzékünk**, mely tartalmazza az összes idevágó **kérdések és díszvassalások képos gyűjteményét.** Mivel a fentemlített cikkek és képek az ideig jórészt **Bécsből** szerkesztettek be, indíttatva éreztük magunkat egy minden tekintetben **modern és terjedelmes album** összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly **szükséges, olcsó és gyors** beszerzését, mely addig csak **külföldről** jőval nehezebben és **nagyobb költséggel** történhetett.

Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ARANY JÁNOS
ÉLETE ÉS MUNKÁI.

Irta

GYÖNGYÖSY LÁSZLÓ.

Képekkel.

Ára kötve 6 K.

KENYÉR ÉS BECSÜLET

REGÉNY

A felserdült ifjuság számára.

IRTA

GAAL MÓZES

Ára füzve 3 korona, vászonkötésben 5 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		

A CLAUDIUSOK.

19

Eckstein Ernő regénye. Átdolgozta Gaal Mózes.

Az ismeretlen származású vidéki lovagnak oda ígertem leányom kezét, pedig nehezemre esett, ámde a felségsértőt leányom férjeül el nem fogadom, még akkor sem fogadnám el, ha senatori bíborban született volna ... Cajus Aurelius meghalt reád, reám és a hazára nézve ...

Csak Lucilia nem vesztette el lelke egyensúlyát.

— Ki tudja, hogy és mint áll a dolog — mondá vigasztaló hangon, — hát nem fogták el Sextus Furiust is? Ő csak igazi mintaképe volt a békés polgárnak. Valami hitvány fülbesúgó keze működik a dologban — s így történt ez Aurelius-szal is. Nagyon természetes, hogy elmenekült, — majd napfényre derül az ő ártatlansága.

— Csak a bűnös menekül — mondá Jupiter főpapja. — A kit hamis váddal illetnek, az helyt áll és védi magát.

— No persze — vágott vissza Lucilia, — mintha nem itéltek volna már el ártatlanokat is. Őszintén szólva én is így cselekedtem volna. Igyekezünk kideríteni az igazságot. Ha Aurelius is lázadó volna, Parthenius az ő nevét is felolvasta volna ma reggel neked, atyám!

— Parthenius nagyon sietett. Csak a legveszélyesebbeknek a nevét mondta meg, — a főkolomposokét. Meglehet, hogy Aurelius a tévútra vezetettek közé tartozik.

— No lásd! — kiáltá Lucilia élénken. — A tévedőknek meg kell kegyelmezni!

— Kegyelmezni! — ismétlé Cornelia. — A kinek tetszik, ám fogadja el a kegyelmet.

— Ugyan, örökké a ti római büszkeségekkel álltok elő. A büszkeségnek volt értelme a köz-

társaság korában. Hogysem nyomorúságban tengődjem, inkább bevallom őszintén, hogy balgagságot követtem el. Az embernek haladnia kell a haladó korral. A császárság gyökeret vert — s így ...

— Kár minden szóért — vágott közbe a főpap. — Nagyon csalódtam abban az Aureliusban ... Őszinte, megbízható, becsületes jellemnek tartottam ...

— Atyám! — kiáltott fel Claudia egész testében remegve, — nem tudom elviselni, hogy így beszélj arról a férfúró, a kit én a leghűségesebb, legnemesebb embernek tartok.

— Hogyan, leányom? Még most is, mikor bűnösségének tudatában megszökött?

— Még most is!

Quintus és Cornelia kérdő pillantást vetettek előbb a főpapra, azután Claudiára.

— Miért titkolnám? — mondá Claudia. — Ti is meghallhatjátok s akár az egész világ tudja meg, hogy én őt szeretem, hogy ő az enyém most és mindörökké!

— Szegény gyermek! — sóhajtá a főpap. Lucilia oda ment Claudiához és csendesen kivette őt a szobából. Ott aztán megtört Claudia ereje és zokogott, szivettépően zokogott.

Titus Claudius bezárkózott dolgozószobájába. Az események erősen megrázták őt. Leányának fájdalma a szívére hatott, állhatatossága tisztelettel töltötte el s mégis azt hívte, hogy ennek az élére állított helyzetnek legjobb orvoslása az volna, ha Claudiát hamarosan férjhez adná. Csakhogy Furiust is elfogták s így ebből a tervből sem lehet semmi. A hirtelen változásokat más megrázkódtatások szokták elfeledtetni — gondolá magában s törte a fejét, hogy mitévő legyen.